

Edukační programy pro základní školy I. stupeň (6–11 let)

Umění od gotiky po 19. století – stálá expozice

Místodržitelský palác, Moravské nám. 1a

Expozice soustředí nejceněnější exponáty evropského umění ze sbírek Moravské galerie v Brně od 14. do 19. století, je doplněna také o díla zapůjčená z církevního majetku a sbírek dalších institucí. Významné místo zaujímá umění středověku, díla barokních malířů a sochařů moravské a rakouské provenience, soubor italského, flámského a nizozemského malířství a umění 19. století v jeho figurální a krajinářské poloze.

Programy zaměřené na skupinovou práci a diskusi

První návštěva galerie • středověké umění

• člověk a jeho svět, umění a kultura (VV).....

• pro 1.–2. ročník ZŠ

POPRVÉ V GALERII Byli jste už někdy v galerii? Může se galerie nalézat v klášteře? Jaké vzácnosti při návštěvě objevíme? Jak staré je staré umění? A je zlato na obrazech pravé? První návštěva galerie, během níž seznámíme děti s prostorem Místodržitelského paláce a vysvětlíme si také, jak vzniká sbírka a kdo se o ni stará. Nebudeme se jenom dívat a poslouchat vyprávění, ale také sami kreslit.

Výstupy, žák:

- porozumí pravidlům chování v prostoru galerie
- rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření
- vyjadřuje svou představivost v tvořivých činnostech i ve slovních výpovědích

Učivo:

- seznámení s prostředím galerie, pravidly chování návštěvníků
- podoby výtvarného díla a jeho umístění v galerijním prostoru

Autoři a díla / část expozice: malířství, sochařství a umělecké řemeslo středověku

Antická mytologie

• člověk a jeho svět, umění a kultura (VV), jazyk a jazyková komunikace (ČJ).....

• pro 4.–5. ročník ZŠ

POHLED MEDÚSY Víte, který obraz má výjimečné postavení mezi ostatními vystavenými díly v naší expozici starého umění? Proč tomu tak je? Kdo je jeho autorem nebo má snad autorů více? Co je na obraze namalováno? Znáte z antické mytologie napínavý příběh o Perseovi? Program doplňují literární ukázky.

Výstupy, žák:

- uvědomí si, jak aktuální byla v době baroka témata antické mytologie
- vzpomíná na další řecké mýty, které zná
- reflektuje přítomnost řecké mytologie v pozdější evropské civilizaci
- procvičuje svou manuální zručnost při výtvarné aktivitě

Učivo:

- estetické cítění a vnímání prostředí
- poznání, že kultura a umění obohacují člověka
- vlastní národní kultura i kultury jiných etnik

Autoři představených děl / část expozice: P. P. Rubens, F. Snyders, nizozemské malířství 16.–17. století

Umělecký žánr • žánrová malba 19. století

• člověk a jeho svět, umění a kultura (VV), člověk a svět práce

• pro 1.–2. ročník ZŠ

NA DVOREČKU ANEB JAK SE ŽILO PŘED STO LETY? Proč se malování stále více přibližovalo skutečnosti? Jaké okamžiky života lidí můžete na obrazech spatřit? Znáte tento svět? Dnes už vesnice i město vypadá úplně jinak než na obrazech malířů 19. století. Alespoň při pohledu na ně se můžeme vrátit v čase. Pomocí koláže si zkusíme vytvořit žánrový obrázek dnešního života.

Výstupy, žák:

- využívá při tvořivých činnostech prvky lidových tradic
- interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření
- rozvíjí komunikační schopnosti a slovní zásobu

Učivo:

- uspořádání objektů do celků
- vysvětlování výsledků tvorby podle vlastních schopností a zaměření

Autoři a díla / část expozice: malířství 19. století

Umělecký žánr • zátiší

• člověk a jeho svět, umění a kultura (VV)

• pro 2.–3. ročník ZŠ

MÍSA PLNÁ OVOCE Víte, co je zátiší? Znáte obrazy, na kterých jsou pouze věci? Je možné dostat při pohledu na obraz chuť na namalované jablko nebo si přát přivonět k namalované květině? Kterí malíři byli největšími mistry v tomto oboru? A ve které zemi byly tyto obrazy nejpoblábnější? V ateliéru si zkusíme vytvořit zátiší a také různé výtvarné techniky při jeho zobrazení.

Výstupy, žák:

- pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření
- na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje vlastní vyjádření, která vytvořil, vybral či upravil

Učivo:

- vnímání vztahů a souvislostí mezi činnostmi lidí, životním prostředím a přírodou
- vyjádření vizuálních prostředků vnímatelných ostatními smysly

Autoři a díla / část expozice: Jan I. van Kessel, nizozemské malířství 16.–17. století

Umělecký žánr • portrét

• člověk a jeho svět, umění a kultura (VV)

• pro 4.–5. ročník ZŠ

TVÁŘÍ V TVÁŘ Co je portrét nebo podobizna? Jaké může mít podoby? Co může o člověku prozradit jeho tvář? A proč se snažíme na fotografiích vypadat co nejlépe? Prohlédneme si různé typy portrétů v expozici starého umění. Na základě prohlídky obrazů vytvoříme vlastní portréty podle fantazie i skutečnosti.

Výstupy, žák:

- poznává jednotlivé druhy portrétu, jeho reprezentační funkci
- kombinuje prvky obrazného vyjádření ve vztahu k celku
- aktivně spolupracuje s kamarády při vzájemném portrétování

Učivo:

- prostředky a postupy k vyjádření pocitů, emocí a nálad
- komunikační obsah portrétů a porovnávání vlastních interpretací

Autoři a díla / část expozice: barokní malířství, malířství 19. století

Historický sloh • středověk

• člověk a jeho svět, umění a kultura (VV), jazyk a jazyková komunikace (ČJ).....

• pro 4.–5. ročník ZŠ

V DÍLNĚ STŘEDOVĚKÉHO MISTRA Víte, jak vypadal středověký obraz? K čemu sloužil a kdo ho maloval? Jaký byl provoz středověké dílny? Odkryjeme tajemství vzniku deskových obrazů. Seznámíme se s pojmy mistr, tovaryš a učedník, vzorník, zlacení a puncování. V ateliéru se proměníme v mistry malíře.

Výstupy, žák:

- umí vyjmenovat druhy malířství středověku (deskové, nástěnné, knižní)
- rozumí základním malířským postupům při vzniku gotického deskového obrazu
- umí vymezit rozdíl mezi umělcem středověku a umělcem dneška
- rozeznává některé světce podle jejich atributů

Učivo:

- gotické malířství a středověká dílenská praxe
- poznávání národní kultury a jejích duchovních hodnot
- rozvíjení estetického citění a vnímání prostředí

Autoři a díla / část expozice: malířství, sochařství a umělecké řemeslo středověku

Programy s prvky dramatické výchovy.....

Umělecká oblast • sochařství

• člověk a jeho svět, umění a kultura (VV), jazyk a jazyková komunikace (ČJ).....

• pro 1.–2. ročník ZŠ

NEJKRÁSNEJŠÍ SOCHY Co je socha? Čím se liší socha a obraz? Jak vypadaly sochy ve středověku? Z jakých materiálů byly vytvářeny? Koho znázorňovaly? A jaký námět soch byl ve středověku považován za nejkrásnější? Proč se dokonce objevil termín „krásný sloh“? Porovnáme jednotlivá díla, procvičíme hlavu při poznávací hře a při dramatizaci zapojíme i své tělo.

Výstupy, žák:

- rozlišuje různá vizuálně obrazná vyjádření
- poznává sochařské materiály, rozdíl mezi pojmy restaurování a konzervace
- verbální a neverbální komunikace

Učivo:

- zobrazování a kult Panny Marie ve středověku
- rodina, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy
- myšlení a svět středověkého člověka

Autoři a díla / část expozice: malířství a sochařství středověku

Umělecký sloh • baroko a náboženská víra

• člověk a jeho svět, umění a kultura (VV), jazyk a jazyková komunikace (ČJ).....

• pro 2.–3. ročník ZŠ

OČIMA ANDĚLŮ Proč jsou barokní obrazy plné andělů? Jak jsou andělé zobrazováni? Proč mají někteří andělé jména, a jiní ne? Znáš příběhy, kde vystupují andělé? Odkud tyto příběhy pocházejí? Prostudujeme pečlivě gesta zobrazených postav. Vybereme si jeden z výjevů, který přímo v expozici dramaticky ztvárníme jako živé sousoší.

Výstupy, žák:

- porozumí baroku na základě srovnání s vlastní zkušeností
- dokáže spolupracovat při dramatizaci díla
- rozvíjí svou představivost a fantazii

Učivo:

- umění, náboženství a společnost období baroka
- interpretace viděného a vnímaného
- mimojazykové prostředky řeči a alternativní způsoby komunikace

Autor představených děl / část expozice: barokní sochařství a malířství

Umělecký žánr • krajinomalba

- člověk a jeho svět, umění a kultura (VV), jazyk a jazyková komunikace (ČJ), člověk a svět práce.....

.....● pro 4.–5. ročník ZŠ

PROMĚNY KRAJINY Co vede umělce k zobrazování krajiny? Kdy se stala populární tzv. krajinomalba? Jakým způsobem se díky malířům obraz krajiny proměňoval od nejstarších obrazů přes realistické znázornění až k subjektivnímu zachycení nálady? Proměňuje se i krajina kolem nás? Jaký vliv má na tuto proměnu moderní civilizace? Znáte pojmy ekologie, industrializace, urbanismus? Pomocí prvků dramatické výchovy zkusíme znázornit možnosti vztahů člověka a přírody (krajiny).

Výstupy, žák:

- poznává zobrazování tématu v historickém kontextu a jeho vývoj
- pojmenovává svůj vztah ke krajině
- při dramatizaci uplatňuje zkušenost z poznanych děl a osobní prožitky

Učivo:

- zobrazení krajiny a proměna motivu od gotiky po realismus a romantismus 19. století
- výtvarné dílo z hlediska poznání a komunikace
- interakce s výtvarným uměním v roli příjemce a interpreta

Autor představených děl / část expozice: gotické a barokní malířství, nizozemské malířství 16.–17. století, malířství 19. století